

Pistolerisme *m HIST* Activitat terrorista pròpia dels pistolers. Fenomen propi dels anys 1919-23 a l'estat espanyol, tingué una importància especial a Catalunya, on es produí després de l'espectacular ascens numèric de la CNT en 1918-19. La Federació Patronal, a més d'intentar una política de total intransigència enfront de les demandes obreres, costejà una onada d'atemptats contra els quadres sindicals. Les bandes de pistolers comptaren així mateix amb la protecció dels governadors civils del moment (sobretot el comte de Salvatierra, desembre del 1919 — maig del 1920, i el general Martínez Anido, novembre del 1920 — octubre del 1922) i del cap superior de policia Miguel Arlegui (setembre del 1919 — octubre del 1922). Fins el 1920 els pistolers, sota el comandament successiu de Bravo Portillo i el baró de König, actuaren de tota manera amb una relativa independència i intentaren en ocasions l'extorsió prop de la mateixa patronal. Després, l'aparició dels Sindicats Lliures significà, a part la prossecució del pistolerisme (amb noms com Antoni Soler, *El Mallorquí*, o Innocenci Feced, etc), un intent de dividir el moviment obrer. Foren morts, entre molts altres, els caps sindicalistes Pau Sabater (1919), Evelino Boal (1921) i Salvador Seguí (1923). També hi hagué l'actuació de grups terroristes i de pistolers prop de la CNT (destacà entre aquests el grup Los Solidarios, creat el 1922), que causaren la mort, entre d'altres, al mateix Bravo Portillo (1919), al comte de Salvatierra (1920) i a Dato (1921). En conjunt hi hagué a Barcelona 109 atemptats socials el 1919 i 304 el 1920. Sota la Segona República encara es produí algun rebrotament del pistolerisme dels Sindicats Lliures, com és ara el cas de la banda de Francisco Blasco a Badalona.

[PGa]

Pere Gabriel: «Pistolerisme», en *Gran Enciclopèdia Catalana*, 18. Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1988. p. 78

